

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátu složeném z předsedy Jana Dvořáka a soudců Aleše Korejtky a Petry Venclové, ve věci

žalobce: X. X., narozený dne XX. X. XXXX, zemřel dne XX. X. XXXX
posledně bytem X,

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
se sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 7. 2019, č. j. MPSV-2019/139967-919,

takto:

- I. Namísto zemřelého žalobce se v řízení pokračuje s jeho právní nástupkyní X. X., nar. XX. X. XXXX.
- II. Žaloba **se zamítá**.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. X. X. dne 13. 11. 2018 požádal u Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Pardubicích o příspěvek na zvláštní pomůcku (stavební práce spojené s uzpůsobením koupelny) ve smyslu § 9 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále

těž „zák. č. 329/2011 Sb.“), ve spojení s přílohou č. 1 vyhlášky č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. K žádosti přiložil fakturu za provedené stavební práce na částku 217 617,-- Kč.

2. Vzhledem k tomu, že nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku má osoba se zdravotním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu uvedeným v příloze k zák. č. 329/2011 Sb., požádal Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Pardubicích Okresní správu sociálního zabezpečení Pardubice (dále též „OSSZ Pardubice“) o posouzení zdravotního stavu X. X. [§ 8 odst. 1 písm. e), odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zák. č. 582/1991 Sb.“)].
3. Lékař OSSZ Pardubice v posudku o zdravotním stavu ze dne 19. 12. 2018 konstatoval, že X. X. je osobou s rozvíjejícím se imobilizačním syndromem (po opakovaných pádech), s lehkou (regredující) pravostrannou hemiparézou po recidivujících cévních mozkových příhodách, nejde však osobou s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí ve smyslu § 9 odst. 1, 4 zák. č. 329/2011 Sb. (ve spojení s bodem I odst. 1 přílohy k zák. č. 329/2011 Sb.).
4. X. X. (který byl ve správním řízení zastoupen X. X., nar. X. X. XXXX) byl dne 4. 1. 2019 Úřadem práce České republiky – krajskou pobočkou v Pardubicích informován o zpracování posudku o zdravotním stavu a byl též poučen o právu vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí. Tohoto práva však X. X. nevyužil.
5. Dne 23. 1. 2019 vydal Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Pardubicích pod č. j. 32677/19/PA rozhodnutí, jímž zamítl žádost X. X. o příspěvek na zvláštní pomůcku (stavební práce spojené s uzpůsobením koupelny). V odůvodnění zamítavého rozhodnutí Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Pardubicích konstatoval, že zdravotní stav X. X. je sice dlouhodobě nepříznivý, X. X. však není osobou s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí ve smyslu § 9 odst. 1, 4 zák. č. 329/2011 Sb. (ve spojení s bodem I odst. 1 přílohy k zák. č. 329/2011 Sb.).
6. Proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Pardubicích podal X. X. odvolání, v němž však neuplatnil žádné konkrétní námitky, pouze uvedl, že s rozhodnutím správního orgánu prvního stupně nesouhlasí. K odvolání připojil X. X. lékařskou zprávu (neurologická ambulance) ze dne 21. 9. 2017, dle které se u X. X. jedná o stav po hemoragii v bazálních gangliích vlevo v roce 2006 s reziduální pravostrannou hemiparézou.
7. Žalovaný v odvolacím řízení požádal posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v Hradci Králové (dále též „PK MPSV v HK“) o posouzení zdravotního stavu X. X. pro účely odvolacího řízení správního (§ 4 odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb.). PK MPSV v HK se ztotožnila s posudkovým závěrem lékaře OSSZ Pardubice. I dle posudku PK MPSV v HK ze dne 7. 5. 2019 nejde v případě X. X. o osobu s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí ve smyslu § 9 odst. 1, 4 zák. č. 329/2011 Sb. (ve spojení s bodem I odst. 1 přílohy k zák. č. 329/2011 Sb.). Dle PK MPSV v HK je X. X. křehký senior, u něhož došlo k rozvoji těžkého imobilizačního syndromu v důsledku polymorbidity (se zhoršením duševních schopností). S výrokem PK MPSV v HK byl X. X. seznámen dne 21. 5. 2019 a současně byl poučen o právu vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí. Tohoto práva X. X. opět nevyužil. Žalovaný následně rozhodnutím ze dne 3. 7. 2019, č. j.

MPSV-2019/139967-919, zamítl odvolání X. X. a rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Pardubicích ze dne 23. 1. 2019, č. j. 32677/19/PA, potvrdil.

8. Ačkoliv byl X. X. v průběhu celého správního řízení pasivní a k posudkovým závěrům lékařů se nevyjadřoval, napadl následně rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 7. 2019, č. j. MPSV-2019/139967-919, žalobou, v níž namítal, že splňuje podmínky pro vznik nároku na zvláštní pomůcku, neboť se po mozkové mrtvici v roce 2006 stal ležícím pacientem s těžkou polyneuropatií a s postupně se rozvíjející demencí. Jeho zdravotní stav tak měl být posouzen jako „*funkční ztráta obou dolních končetin na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí*“ ve smyslu bodu I odst. 1 písm. b) přílohy k zák. č. 329/2011 Sb. Jelikož se tak nestalo, je dle X. X. rozhodnutí žalovaného vadné a mělo by být zrušeno.
9. Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na závěrech obsažených v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, které je dle jeho názoru věcně správné a zákonné, a navrhl, aby soud žalobu zamítl.
10. Soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) žalobou napadené rozhodnutí [přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.)] a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
11. Dle § 9 odst. 1, 4 zák. č. 329/2011 Sb. nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku má osoba se zdravotním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu uvedeným v příloze tohoto zákona, a její zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku (odst. 1). Zdravotní postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku a zdravotní stavy vylučující jeho přiznání jsou uvedeny v příloze k tomuto zákonu (odst. 4).
12. Příloha k zák. č. 329/2011 Sb. obsahuje taxativní (k tomu srov. – mutatis mutandis – rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2016, č. j. 4 Ads 51/2016 – 29) výčet (bod I) zdravotních postižení odůvodňujících přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku.
13. Z výše uvedeného je zřejmé, že nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku je podmíněn dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, resp. konkrétním zdravotním postižením. Rozhodnutí správních orgánů tak závisí především na odborném lékařském posouzení [§ 4 odst. 2, § 8 odst. 1 písm. e), odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb.],¹ a proto je rozsah soudního přezkumu v této věci, stejně jako v jiných věcech, kde rozhodnutí správního orgánu závisí převážně na posouzení zdravotního stavu účastníka řízení, limitovaný (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2018, č. j. 5 Ads 46/2017 – 84).

¹ Posudkové lékařství je specializovaný atestační obor. Posuzovat zdravotní stav pro účely provádění sociálního zabezpečení mohou jen kvalifikovaní odborníci v daném oboru, kteří splňují kvalifikační předpoklady stanovené zákonem 95/2004 Sb. a vyhláškou Ministerstva zdravotnictví č. 185/2009 Sb. Všichni lékaři jsou každoročně vzděláváni v rámci systému celoživotního vzdělávání. Posouzení zdravotního stavu pro jednotlivé systémy je rozdílné, posudková kritéria jsou stanovena právními předpisy. Zdravotní postižení, které splňuje zdravotní podmínku pro přiznání jedné dávky, nemusí odpovídat přiznání dávky jiné.

14. K odborným lékařským otázkám byl v nyní posuzovaném případě v průběhu řízení, z něhož vzešlo žalobou napadené rozhodnutí, vypracován posudek lékařem OSSZ Pardubice (v řízení před správním orgánem prvního stupně) a posudek PK MPSV v HK (v řízení před odvolacím správním orgánem).
15. Jak již bylo zdůrazněno výše, soud si nemůže o odborných medicínských otázkách učinit úsudek sám, nicméně je oprávněn zkoumat, zda posudky o zdravotním stavu splňují požadavky úplnosti a přesvědčivosti. Soud hodnotí, zda se posudky vypořádávají se všemi rozhodujícími skutečnostmi, včetně těch, jež namítá posuzovaná osoba, a zda je z nich zřejmé, že zdravotní stav byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace.
16. OSSZ Pardubice i PK MPSV měly k dispozici zdravotní dokumentaci ošetřujícího lékaře X. X. i další nálezy odborných lékařů. Ostatně X. X. v průběhu správního řízení ani v žalobě nenamítal, že by posuzující lékaři neměli k dispozici všechny relevantní lékařské zprávy. OSSZ Pardubice i PK MPSV též dospěly ke shodnému závěru [X. X. není osobou s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí ve smyslu § 9 odst. 1, 4 zák. č. 329/2011 Sb. (ve spojení s bodem I odst. 1 přílohy k zák. č. 329/2011 Sb.)] a tento závěr též řádně (přesvědčivě) odůvodnily, přičemž X. X. ho v řízení před správními orgány nezpochybňoval. Až v žalobě uplatnil námitku, že jeho zdravotní stav měl být posouzen jako „*funkční ztráta obou dolních končetin na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí*“. Tato námitka však není důvodná. Jak plyne z veřejně dostupné instrukce náměstkyně ministryně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 2/2016, „*funkční ztrátou obou dolních končetin na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí*“ se rozumí paraplegie (úplné ochrnutí dolní poloviny těla; vzniká např. při poranění míchy nebo u nádorů míchu stlačujících) nebo těžká paraparéza dolních končetin (částečné těžké ochrnutí obou nohou). Plegie (úplná neschopnost aktivního volního pohybu, ochrnutí) znamená, že není motorická ani senzorická funkce v celém rozsahu končetiny, svalová síla je nula - tento funkční nález musí být prokázán na obou dolních končetinách. Při těžké paréze (částečná neschopnost aktivního volního pohybu) není možný pohyb proti gravitaci, svalová síla dosahuje stupně 1 – 2² v celém rozsahu obou dolních končetin, stav se blíží plegii končetin a chůze je i s vydatnou oporou prakticky nemožná.
17. X. X., kterého v řízení (o žádosti), z něhož vzešlo žalobou napadené rozhodnutí, tížilo břemeno tvrzení a břemeno důkazní [srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2019, č. j. 3 As 322/2017 – 70, bod 37], nepředložil správním orgánům lékařskou zprávu, z níž by bylo zřejmé, že má úplně ochrnutou (svalová síla nula) dolní polovinu těla (to ostatně ani X. X. netvrdil), event. že má obě dolní končetiny částečně ochrnuté tak, že jimi není schopen pohybovat proti gravitaci. V lékařské zprávě, kterou X. X. připojil k odvolání, je naopak uvedeno, že se u něho jedná o stav po hemoragii

² Svalovou sílu hodnotíme pomocí 6 stupňů. Stupeň 1 (záškub) – vyjadřuje zachování přibližně 10 % svalové síly. Sval se sice při pokusu o pohyb smrští, ale jeho síla nestačí k pohybu testované části – sval provede pouze svalový stah bez vyvolání motorické činnosti, tj. pohybu končetiny. Stupeň 2 (velmi slabý) – určuje asi 25 % síly normálního svalu. Sval této síly je schopen vykonat pohyb v plném rozsahu, ale nedovede překonat ani malý odpor, jako je váha testované části těla. Poloha nemocného musí být upravena, aby při pohybu byla vyloučena zemská tíže, tj. sunem po podložce.

v bazálních gangliích vlevo v roce 2006 s reziduální pravostrannou hemiparézou [přičemž X. X. v průběhu správního řízení žádné nové lékařské zprávy nepředložil ani neoznačil jiné důkazy, neučinil tak ani v řízení před soudem].

18. Byť tedy ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí byl zdravotní stav X. X. nepochybně závažný a neměnný, nejednalo dle lékařských posudků o paraplegii ani o těžkou paraparézu dolních končetin. Levostrannými končetinami totiž X. X. ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí dle skutkových zjištění správních orgánů hýbal (tedy na levých končetinách byla svalová síla vyšší). Šlo o křehkého seniora (křehkost je geriatrický syndrom, zvyšuje riziko nesoběstačnosti), u kterého došlo v důsledku polymorbidity k rozvoji těžkého imobilizačního syndromu a ke zhoršení duševních schopností.
19. Na tomto místě soud znovu zdůrazňuje, že systém sociálního zabezpečení není nastaven tak, aby na všechny dávky (příspěvky) dosáhly všechny osoby v nepříznivé sociální či zdravotní situaci. Každá jednotlivá dávka je upravena zákonem a lze ji přiznat pouze při splnění všech zákonných podmínek, které ale nejsou jednotné. Ustanovení § 9 odst. 4 zák. č. 329/2011 Sb. jasně stanoví, že za zdravotní postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku se považují jen ta zdravotní postižení, která jsou uvedena v příloze k tomuto zákonu. Proto příspěvek na zvláštní pomůcku nemůže být poskytnut osobě s jinou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, i kdyby byla lékařsky diagnostikována jako těžká porucha (k tomu srov. opět – mutatis mutandis – rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2016, č. j. 4 Ads 51/2016 – 29).
20. Lze tedy uzavřít, že základní žalobní námitka nebyla důvodná, a proto soud žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl (výrok II).
21. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Jelikož na náhradu nákladů řízení nemá právo ani úspěšný žalovaný (§ 60 odst. 2 s. ř. s.), rozhodl soud, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III).
22. Vzhledem k tomu, že krátce před vyhlášením rozsudku (dne 22. 1. 2020) X. X. zemřel a ztratil tak způsobilost být účastníkem řízení [smrtí též zanikly jím udělené plné moci – viz § 28 odst. 5 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.], zabýval se soud v souladu s § 107 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. tím, zda povaha dané věci umožňuje pokračovat v řízení. V situaci, kdy soud přezkoumává již pravomocná rozhodnutí správního orgánu o sporném nároku, je určení procesního nástupce zpravidla závislé na znění konkrétního zvláštního zákona, především na tom, zda učiní veřejnoprávní nárok možným předmětem dědictví, či zda upraví přechod hmotného práva jiným způsobem, nebo zda ho, byť implicitně, vyloučí vůbec. V nyní posuzovaném případě se jednalo o žalobu proti rozhodnutí ve věci příspěvku na zvláštní pomůcku. Zák. č. 329/2011 Sb. v § 17 odst. 1, 2, 3 stanoví, že zemřela-li oprávněná osoba po uplatnění nároku na dávku, nabývají nárok na částky, na něž vznikl nárok do dne smrti oprávněné osoby, postupně manžel, děti a rodiče, jestliže žili s oprávněnou osobou v době její smrti ve společné domácnosti. Podmínka společné domácnosti nemusí být splněna u dětí, které mají nárok na sirotčí důchod po zemřelém (odst. 1). Byla-li dávka přiznána před smrtí oprávněné osoby, vyplatí se splatné částky, které nebyly vyplaceny do dne smrti oprávněné osoby, členům jeho rodiny podle pořadí a za podmínek stanovených v odstavci 1 (odst. 2). U příspěvku na zvláštní pomůcku se podle

odstavce 1 nebo 2 postupuje jen v případě, jestliže zvláštní pomůcka byla zakoupena před smrtí oprávněné osoby, jinak nárok na tuto dávku a její výplatu zaniká. Vzhledem k tomu, že stavební práce spojené s uzpůsobením koupelny byly dle žaloby již provedeny a zaplacený, je v řízení dle názoru soudu možno pokračovat s manželkou zesnulého žalobce, která s žalobcem žila ve společné domácnosti. Soud proto rozhodl, že namísto zemřelého X. X. se v řízení pokračuje s jeho právní nástupkyní X. X., nar. XX. X. XXXX.

Poučení:

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 3. února 2020

Jan Dvořák v. r.
předseda senátu